

בש"פ 2995/15 - אלכס הירש נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2995/15

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: אלכס הירש

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 1.4.2015 במ"ת 16479-02-15 שניתנה על-ידי
כבוד השופטת מ' ברק-נבו

תאריך הישיבה: כ"ב באייר התשע"ה (11.5.2015)

בשם העורר: עו"ד תמיר סולומון
בשם המשיבה: עו"ד טליה נעים; עו"ד זהבית עזרן-קינד;
עו"ד אסתי ששון

החלטה

1. בפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 1.4.2015 במ"ת 16479-02-15 (השופטת מ' ברק-נבו) לעצור את העורר עד תום ההליכים נגדו.

2. ביום 8.2.2015 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב אישום כנגד העורר, אדם נוסף בשם אשרף חמידאן (להלן: חמידאן) ושתי חברות שהיו בבעלותם - גולד פאר דלקים בע"מ, הנאשמת 3, שהיא בבעלותו של העורר, ו-ח.א. דיזל האומן (2009 בע"מ), הנאשמת 4, בבעלותו של חמידאן. כתב האישום ייחס לנאשמים שורה של עבירות מיסוי, זיוף מסמכי תאגיד, קשירת קשר לביצוע פשע והלבנת הון.
3. הפרק הראשון בכתב האישום, המכיל חמישה אישומים שונים, מייחס מספר עבירות לעורר ולנאשמת 3, (להלן יחד: הנאשמים). על פי האישום הראשון בפרק זה, בין השנים 2012 ו-2014 הוצאו לטובת הנאשמת 3 עשרות מסמכים, הנחזים להיות חשבוניות מס שהוצאו כדין, במסגרת קשר שקשרו הנאשמים עם אדם נוסף - מבלי שבוצעה או שתוכננה להתבצע כל עסקה כאמור בהן. סכומן הכולל של החשבוניות הפיקטיביות עלה על 235,000,000 שקל. הנאשמים עשו שימוש בחשבוניות אלה לצורך ניכוי מס תשומות על סך של למעלה משלושים מיליון שקל. האישום השני בפרק זה, הנושא את הכותרת הלבנת הון, מתאר כיצד פעלו הנאשמים על מנת להסוות את המעשים המתוארים באישום הראשון, בין היתר באמצעות רישום המחאות שמעולם לא נפרעו, פריטת המחאות למזומנים ששולשלו בחזרה לכיסיהם, תשלום עמלות לעושי דברם, חתימה על מסמכים כוזבים וכן הלאה. על פי הנטען, הסכום הכולל שלגביו הנאשמים ביצעו פעולות שנועדו להסתיר או להסוות את מקורו, מיקומו ותנועתו עמד על למעלה מ-210,000,000 שקל - סכום המהווה, כך נטען, חלק מ"רכוש אסור" כאמור בסעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון). סכומו הכולל של "הרכוש האסור" שיוחס לנאשמים הועמד על כ-235,000,000 שקל. האישום השלישי בפרק זה מתאר אף הוא הוצאה של חשבוניות מס פיקטיביות ורישום כוזב שלהן בסכום כולל של כ-65,000,000 שקל. מתוך סכום זה הנאשמים ביקשו לנכות מס תשומות בעבור כ-60,000,000 שקל, וכך להתחמק מתשלום מע"מ בגובה של כ-9,000,000 שקל. על פי האישום הרביעי בפרק זה, מדי שנת מס בתקופה המתוארת הנאשמים השתמשו בחשבוניות המס הפיקטיביות שהנפיקו ורשמו את מרבית הסכומים המתוארים בהן כהוצאה על מנת להתחמק מתשלום מס. הסכום הכולל שדווח לרשויות המס כהוצאה על פי אותן החשבוניות עמד על כ-275,000,000 שקל. על פי האישום החמישי בפרק זה, הנאשמים ערבבו בין סוגי דלק שונים, ובחלק מהמקרים מהלו אותם בסולר תקני, ולאחר מכן מכרו את התערובות ככאלו הנחזות לסולר או לנפט תקינים, תוך הצגתו של מצג כוזב ללקוחותיהם. על פי המתואר, בדרך זו הנאשמים קיבלו במרמה לכל הפחות כ-6,000,000 שקל.
4. הפרק השני בכתב האישום מייחס לחמידאן ולחברה שבבעלותו, הנאשמת 4, עבירות שנעברו באופן דומה לאלו המוזכרות בשני האישומים הראשונים בפרק הראשון לכתב האישום ביחס לנאשמים האחרים. על-פי הנטען בפרק זה, חמידאן ונאשמת 4 מואשמים בהנפקתן וברישומן הכוזב של חשבוניות מס פיקטיביות בסכום כולל של למעלה מ-170,000,000 שקל במטרה להתחמק מתשלום מע"מ בגובה של כ-25,000,000 שקל. האישומים השני והשלישי בפרק זה מפרטים עבירות דומות לאלו שמתוארות באישומים השני והרביעי בפרק הראשון, בהתאמה. על פי המתואר במסגרת האישום השני בפרק זה, סכומו הכולל של "הרכוש האסור" שבו חמידאן ונאשמת 4 עשו פעולות הועמד על לא פחות מכ-7,000,000 שקל. על פי האישום השלישי בפרק זה, הסכום הכולל שעליו דיווחו חמידאן והנאשמת 4 לרשויות המס כהוצאה, בהתבסס על החשבוניות הפיקטיביות שהונפקו, עמד על למעלה מ-170,000,000 שקל.
5. לכתב האישום צורפה בקשה לחילוט של רכוש ושל נכסים אשר ברשות העורר ונאשמות 3 ו-4, לפי סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון).

6. בגין המעשים המתוארים בכתב האישום יוחס לעורר ביצוען של העבירות הבאות: קשירת קשר לעשות פשע, לפי סעיף 499 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); עבירות שונות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, ובכללן עבירות של זיוף חשבוניות מס, ניכוי מס תשומות בלא מסמך כנדרש, ניהול פנקסי חשבוניות כוזבים ומרמה לטובת התחמקות מתשלום מס על פי סעיפים 117(ב)(3), 117(ב)(5) יחד עם סעיפים 38, 117(ב)(6) ו-117(ב)(8), והכול יחד עם סעיף 117(ב)(3) לחוק זה, בהתאמה; רישום כוזב במסמכי תאגיד לפי סעיף 423 לחוק העונשין; עשיית פעולה ברכוש אסור מתוך מטרה להסוות את מקורו ובידיעה שהוא רכוש אסור על פי סעיפים 3(א) ו-4 לחוק איסור הלבנת הון; הכנה או קיום של פנקסי חשבוניות כוזבים או רשומות כוזבות, וכן שימוש במרמה, בעורמה או בתחבולה, והכל בכוונה להתחמק ממס, לפי סעיפים 220(4) ו-5(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש].

7. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשו שתי בקשות למעצר עד תום ההליכים, בעניינו של העורר ובעניינו של חמידאן. ענייניהם של העורר ושל חמידאן נדונו בבית המשפט המחוזי בנפרד. בית המשפט המחוזי דן במעצרו של העורר לאחר שקיבל לידי תסקיר מבחן בעניינו. בדיון בפני בית המשפט המחוזי, העורר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה, אך טען כי אין להורות על מעצרו. העורר הפנה למקרים אחרים שבהם שוחררו נאשמים אשר היקף העבירות שיוחסו להם היה דומה להיקפן של העבירות המיוחסות לו או אף גדול ממנו. כמו כן, העורר טען כי אין לומר שהוא אדם מסוכן, ולחלופין כי אם יקבע כך הרי שזוהי מסוכנות הניתנת לאיון בשים לב לתסקיר המבחן שניתן בעניינו לפיו הוא מגובה במערכת משפטית תומכת, אשר יכולה לשמש מסגרת מתאימה לחלופת מעצרו. בנוסף, העורר טען להפלייתו לעומת חמידאן, אשר שוחרר לחלופת מעצר. מנגד, המדינה טענה כי נשקף מהעורר חשש לביטחון הציבור לנוכח התחכום וההיקף של העבירות שאותן ביצע, אשר מהן גם משתקפת יכולתו של העורר להפעיל אנשים נוספים לקידום צרכיו. על כן, לטענת המדינה לא ניתן לתת בעורר כול אמון. לכך הוסיפה המדינה כי מאופי המעשים שיוחסו לעורר עולה באופן אינהרנטי גם חשש לשיבוש הליכי משפט על ידי העורר אם ישוחרר. לבסוף, המדינה הפנתה לתסקיר המבחן בעניינו של העורר אשר "בשורה התחתונה" המליץ שלא לשחררו לחלופת מעצר.

8. בית המשפט המחוזי קיבל את טענותיה של המדינה והורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט המחוזי קבע כי לא ניתן ליתן אמון בעורר, כפי שאף סבר שירות המבחן. בית המשפט המחוזי הוסיף לכך כי משנקבע שהעורר עצמו אינו ראוי לאמון, אין צורך להידרש למידת האמון שניתן לתת במפקחים שהוצעו. באשר לטענת ההפליה, בית המשפט המחוזי העיר כי ישנם טעמים ענייניים להבחנה בין העורר לבין חמידאן, תוך התייחסות לכך שההיקפים הכספיים של העבירות המיוחסות לעורר גבוהים יותר. כמו כן, כך נקבע, העורר מילא תפקיד מרכזי יותר במסכת האירועים הכללית לעומת חמידאן, והיה "המושך בחוטים" בכל הפרשה. עם זאת, בית המשפט המחוזי התיר לעורר להמשיך ולנהל את עסקיו מן המעצר באמצעות מתן הוראות לאנשים מסוימים שעמם הותר לו להיות בקשר בעניין זה.

העורר

9. העורר טוען כי חלופת המעצר שהוצעה יכולה לאיין את המסוכנות הנטענת בעניינו, בשים לב לאיכותם של המפקחים המוצעים בה. על כך הוא מוסיף כי יש לתת משקל לעובדה שההליכים בעניינו צפויים להימשך זמן רב ושמשפטו צפוי להתחיל כתשעה חודשים לאחר שנעצר - כך שלמעשה יש לבחון את מעצרו בראי העקרונות שהותוו לבחינת בקשות להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים.

10. בנוסף לכך, העורר מתמקד אף בערר שבפני בהפלייתו לכאורה לעומת חמידאן. לטענת העורר, כל הבחנה בינו לבין חמידאן היא מלאכותית בעיקרה והצגתו של חמידאן כמשני לעומתו אינה מדויקת. זאת, בשים לב לכך שחמידאן החל במעשים כשנה לפני שהעורר "נכנס לתמונה", ולכך שלמעשה הפערים בהיקפי העבירות המיוחסות להם אינם גדולים. לפיכך, העורר סבור כי בית המשפט המחוזי נתפס לכלל טעות כאשר קבע שישנם טעמים ענייניים להבחנה בין השניים.

11. המדינה מצידה סומכת את ידיה על החלטתו של בית המשפט המחוזי. המדינה מדגישה את ההבחנות הברורות בין העורר לבין חמידאן, ובפרט את חלקו המרכזי והאקטיבי של העורר בפרשה כולה לעומת חלקו של חמידאן. כמו כן, המדינה מדגישה הן את מסוכנותו של העורר והן את החשש המשמעותי לשיבוש הליכי משפט בעניינו. זאת, לנוכח ניסיונות ההסתרה שביצע המערער משנדע לו על החקירה שמתנהלת נגדו, תוך שהוא מנחה אחרים כיצד להשיב לשאלותיו של פקיד השומה. בנוסף, המדינה טוענת כי לנוכח תחכומי הרב של העורר, המאסר הממושך הצפוי לו אם יורשע והעובדה שלא ברור מה עלה בגורלם של הכספים שהולבנו, ישנו חשש ממשי להימלטותו מן הדין. לשם ביסוס טענותיה, המדינה עמדה בין היתר על תסקיר המבחן, אשר הגדיר את העורר כאדם שאינו בוחל באמצעים על מנת להגשים את שאיפותיו הכלכליות, ועל החשש שמא הוא ינצל את חלופת המעצר כך שיפעיל אנשים שונים לשם קידום עניינו.

12. בשים לב לטענותיה של המדינה, העלה בא כוחו של העורר, במהלך הדיון שנערך בפני, הצעה לשינוי של חלופת המעצר אשר טרם נשקלה קודם לכן – שחרורו של העורר לחלופת מעצר תוך שייאסר עליו להמשיך לקיים מגעים לשם ניהולה של החברה שבבעלותו. בדרך זו, כך נטען, ניתן יהיה לאיין את המסוכנות הנשקפת לכאורה מהעורר, ואף ביתר שאת בהשוואה לתנאי מעצרו.

13. בהמשך לכך, הוריתי למדינה להגיש התייחסות קונקרטית לחלופת המעצר האמורה. בתגובתה זו טוענת המדינה, בעיקרו של דבר, כי העורר לא יוכל לעמוד בחלופה המוצעת, וכן כי יש לדחותה גם משום שממילא לא ניתן לתת בו כול אמון.

דיון והכרעה

14. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה, כי הגם שיש טעם בטענותיו של העורר, גוברים השיקולים התומכים במעצרו בעת הזו, ועל כן כי דין הערר להידחות.

15. כידוע, עבירות כלכליות בהיקפים גדולים אשר בוצעו בשיטתיות ובתחכום רב ועל בסיס התארגנות של מספר עבריינים מעידות על מסוכנותו של נאשם (ראו למשל: בש"פ 2435/14 מדינת ישראל נ' שפק, פסקה 7 (11.5.2014) (להלן: עניין שפק); בש"פ 8082/12 אברהם נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (23.12.2012)). אין חולק כי המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום, אשר כוללים העלמת מס, הלבנת הון ומעשי מירמה בהיקפים אדירים, מעידים היטב על מידת התחכום ועל השיטתיות שבהן נקט. אשר על כן, אין ספק כי קיימת בעניינו של העורר עילת מעצר של מסוכנות על פי סעיף 21(א)(1) (ב) לחוק המעצרים.

16. בנוסף על עילת המסוכנות, ישנו גם חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט על ידי העורר, חשש המקים כשלעצמו עילת מעצר נגדו על פי סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים. חשש זה מבוסס, בראש ובראשונה, על ניסיונותיו הקודמים של העורר לשיבוש מהלכי המשפט בעניינו בעת שהיה נתון לחקירה. לכך מצטרפים התחכום הרב אשר אפיין את מעשיו ויכולתו להשפיע על גורמים בסביבתו. דברים אלו מעידים כי החשש מפני שיבוש מהלכי משפט על ידי העורר איננו מצוי במישור התיאורטי, וכי הוא חי וקיים במישור המעשי (ראו: פ"פ 6573/13 מדינת ישראל נ' אביתר, פסקה 19 (10.10.2013) (להלן: עניין אביתר)).

17. משהונח הבסיס לקיומן של עילות מעצר בעניינו של העורר, יש להוסיף ולבחון האם יש בכוחה של חלופת מעצר להביא לאיון. ראוי לציין כי בניגוד לטענתה של המדינה, אף על פי שקיים חשש כללי מפני הימלטותו של העורר מן הדין, אין בכך כדי להעיד בהכרח שכל חלופת מעצר לא תסכון בעניינו (ראו והשוו: פ"פ 9075/96 טופול נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(5) 635 (1997)).

18. יחד עם זאת, לאחר ששקלתי את הדברים אני מוצאת טעם בטענתה של המדינה כי מידת האמון אשר ניתן לתת בעורר אינה מספקת על מנת להורות על שחרורו בעת הזו (ראו: עניין אביתר, בפסקה 20, וההפניות שם). התנהגותו של העורר לאורך השנים שבהן ביצע את העבירות, כמו גם בעת שניסה לסכל את החקירה כנגדו, מעידה כמאה עדים על תחכום הרב ועל כך שאינו בוחל באמצעים על מנת להשיג את מטרותיו, כפי שהתרשם גם שירות המבחן. יתר על כן, הימשכותם הצפויה של ההליכים בעניינו של העורר אינה מצדיקה כבר בשלב זה לשחררו לחלופת מעצר, בשים לב לאופי העבירות המיוחסות לו ולהיקפן (ראו: עניין שפק, בפסקה 8).

19. לא מצאתי מקום לקבל אף את טענתו של העורר להפלייתו בהשוואה לחמידאן. היקף העבירות שביצע העורר אכן מסתמן כגדול יותר, ובנוסף לכך דומה כי האופן שבו הפעיל את יתר הגורמים המעורבים בפרשה מעיד על מסוכנות המוגברת לעומת חמידאן. אשר על כן, ניתן לומר כי ישנם טעמים ענייניים להבחנה בין שני הנאשמים, וכי טיבה של ההבחנה משליך בהחלט על בחינתה של חלופת מעצר בעניינו של כל אחד מהם.

20. מובן כי החלטתי זו מתייחסת אך לשאלת מעצרו של העורר עד תום ההליכים לפי סעיף 53 לחוק המעצרים. אכן, יש יסוד לטענתו של העורר לפיה משפטו עלול להיות ארוך, ולכן יתכן כי בשלב מאוחר יותר בהליך תשתנה נקודת האיזון בין האינטרס הציבורי במעצרו של העורר לבין הפגיעה בחירותו. אולם, סוגיה זו תיבחן, ככל שהדבר ידרש, אם וכאשר תגיש המדינה בקשה להארכת מעצרו של העורר מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, וכשמשכו הצפוי של ההליך יתבהר.

21. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ח' בסיון התשע"ה (26.5.2015).

ש ו פ ט ת

